

Motie Stop de begrotingserosie als gevolg van de decentralisaties

De raad van de gemeente Utrechtse Heuvelrug in vergadering bijeen op donderdag 7 mei 2020;

Constateerend dat:

- Het Rijk significant (tot wel 30%) minder middelen aan de gemeenten beschikbaar heeft gesteld ter uitvoering van de gedecentraliseerde taken in het sociaal domein;
- Gemeenten de wettelijke hulpvragen in het sociaal domein niet mogen weigeren;
- Het Rijk via een korting op het gemeentefonds voor schaalvergroting bij gemeenten (opschalingskorting) tevens 1 miljard euro uit het gemeentefonds heeft genomen, maar de plannen voor onderliggende opschaling (nog) niet zijn gerealiseerd;
- Gemeenten in tegenstelling tot het Rijk nauwelijks ruimte hebben om eigen inkomsten te genereren of te verhogen;
- Gemeenten in tegenstelling tot het Rijk structureel sluitende begrotingen moet voeren;

Gegeven dat:

- In het Europees Handvest inzake lokale autonomie is vastgelegd dat lokale autoriteiten moeten kunnen beschikken over op democratische wijze tot stand gekomen besluitvormende organen, die in hoge mate autonoom zijn met betrekking tot hun bevoegdheden, de wijze waarop deze bevoegdheden worden uitgeoefend en de financiën die voor deze uitoefening vereist zijn;
- In art 9 van dit verdrag bepalingen zijn opgenomen over financiën, waarover in lid 2 staat: 'De financiële middelen van de lokale autoriteiten dienen evenredig te zijn aan de bevoegdheden zoals die zijn vastgelegd in de grondwet of de wet'.
- In art 124 van onze Grondwet de lokale autonomie van gemeenten is verankerd;
- In art 108 van de Gemeentewet dit nader is uitgewerkt, onder andere in het lid 3 waarin is bepaald dat kosten verbonden aan de gemeentelijke uitvoering van overige dan autonome taken door het Rijk aangewezen of opgelegd, ook door het Rijk aan gemeenten worden vergoed.
- De decentralisaties de autonomie van gemeenten zoals bedoeld in art 124 van de Grondwet op een gevaarlijk laag peil hebben gebracht en wellicht alreeds voorbij het minimum heeft uitgehold;

Overwegende dat:

- De decentralisaties in het sociaal domein vooral ook een risico-overdracht vormen en het Rijk met de decentralisaties deze risico-overdracht naar gemeenten zonder achtervang heeft gerealiseerd;
- Onafhankelijk onderzoek eenduidig en onomstreden uitwijst dat de door het Rijk ingeboekte bezuinigingen en risico-overdrachten naar gemeenten de belangrijkste verklaring geven voor de forse en snel toenemende verzwakking van de financiële positie van gemeenten;
- Gemeenten in de afgelopen jaren de tekorten in het sociaal domein overwegend incidenteel afdekken, en daarbij steeds meer hun (voor hun toekomst essentiële) reserves leeg moeten eten;
- Het structurele karakter van de oplopende tekorten in de zorg vroeg of laat leidt tot zware 'erosie' binnen de gemeentebegrotingen;
- Het perspectief op afname van de tekorten in het sociaal domein in vele gemeenten ontbreekt en eerder verslechtert door gedetailleerde landelijke regelgeving zoals het abonnementstarief;
- In structureel opzicht de diverse maatschappelijke functies in de gemeentelijke autonomie worden getroffen door bezuinigingen (cultuur, sport, veiligheid, leefbaarheid, enz);
- Hiermee tal van lokale basisvoorzieningen weg (dreigen te) vallen, die in belangrijke mate ook essentieel zijn ter preventie van gebruik van sociale voorzieningen en gemeentelijke zorg;
- Dat er sprake is van een structurele 'weeffout', die de sociale cohesie binnen een gemeente aantast tot in de haarvaten van de samenleving, doordat er noodgedwongen steeds minder middelen nog ter beschikking staan voor het publieke domein;
- Gemeenten alleen aan de hand van bewijslast – gemeente-breed verzameld – richting het kabinet, deze structurele weeffout onweerlegbaar aan kunnen tonen;
- De gemeente Enschede alle gemeenten in Nederland heeft opgeroepen om in actie te komen en in samenwerking met de Radboud Universiteit een analysemodel heeft ontwikkeld om deze weeffout aan te tonen. Dit model wordt gratis ter beschikking gesteld.

Verzoekt het college

op zo'n kort mogelijke termijn deze analyse ook uit te voeren voor de Utrechtse Heuvelrug en zo inzichtelijk te maken welk tekort op de gemeentelijke begroting wordt veroorzaakt door gemeentelijke beleid en welk tekort door landelijk beleid en de resultaten hiervan in samenwerking met de andere deelnemende gemeenten te publiceren zodat dit bewijs gedeeld kan worden met de Minister van Binnenlandse Zaken.

Judith van Roy – VVD

Karel de Wit – OPEN

Erik van Buiten – D66

Peter Kranenburg – CDA

Gera Hensbergen – BVHlokaal

Gert-Jan van den Brink – SGP

Dick Karssen - ChristenUnie